

A black and white photograph of a crocheted heart on a string. The heart is made of a textured, knitted fabric and is attached to a long, thin string that loops around the top and left sides of the image. The background is a plain, light-colored surface.

THOMAS BRINX
&
ANJA KÖMMERLING

Liefde :-)

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Ik doe de deur op slot. Niet om het inbrekers moeilijker te maken, niet om hem op een dag weer open te doen, niet om terug te komen. Ik doe de deur op slot, omdat je nu eenmaal de deur op slot doet als je weggaat. Vandaag voor het laatst. Typisch dat ik het weer ben. De jongste vertrekt als laatste, de jongste veegt het erf.

‘Lulu! Kom op, we hebben genoeg afscheid genomen!’

Lulu komt de hoek om en ik zou wel eens willen weten waarom ze bij elke beweging die geluidjes maakt. Andere varkens knorren als ze tevreden zijn. Of ontevreden. Ze hebben er een reden voor, maar Lulu knort altijd en ik verdenk haar ervan dat ze een aandachtsjunk is.

‘Kijk eens, kijk eens wat een mooi varken ik ben, brandschoon en niet te dik, ja ja, knor knor!’

Het is niet altijd zo geweest. Nu ik erover nadenk: het is eigenlijk pas sinds ze haar linkeroog kwijt is, want toen Roos haar mee naar huis nam maakte ze helemaal geen geluid. Ze was nog maar klein en slager Brandt had met zijn vinger naar haar gewezen: ‘Speenvarken!’

Dat betekende dat ze niet veel groter zou worden, tenminste niet als het aan Brandt lag, en als mijn zus Roos op dat moment niet honderd procent op de vegetarische toer was geweest, altijd alert en altijd op zoek naar arme, hulpeloze diertjes waar met een vinger naar gewezen werd.

Papa’s gezicht! ‘Alsjeblieft zeg, Roos, dat gaat te ver, wat

moeten we nou ook nog met een varken? Tascha, zeg jij er eens wat van!

Toen noemde hij mijn moeder nog Tascha. Teder.

En Tascha zei er wat van. 'We hebben twee kippen, vier konijnen en zo veel katten dat we de tel kwijt zijn. Dat varken kan er dus ook nog wel bij.'

'Nou lieverdje, nu zijn wij de laatsten.' Ik aai Lulu tussen haar oren en Lulu knort. Een varken aai je anders dan bijvoorbeeld een klein konijntje. Varkens moet je hard aaien, zodat het lekkere gevoel door hun dikke huid heen bij de zenuwen kan komen, die dan het knorren opwekken. 'Daar gaan we dan!'

Zoals afgesproken met de nieuwe huurders leg ik de sleutel onder de bloempot naast de deur, waar geen plant meer in groeit, en trek mijn grote koffer achter me aan over de rechte weg die langs ons tankstation loopt.

Tankstations liggen altijd aan rechte wegen die het dorp uit lopen. 'Laatste pomp voor de snelweg!' Iedereen stopt er omdat het goedkoper is. Zolang ik me kan herinneren hebben we hier gewoond, en zolang ik me kan herinneren was dit tankstation geen tankstation maar gewoon ons huis. Toen we hier kwamen wonen was er al geen benzine meer te koop, geen chips of kranten, kon je je auto er al niet meer laten wassen of repareren. Grote Roos was een klein meisje en mijn moeder was zwanger van mij. Als volwassenen kinderen krijgen, besluiten ze een eindje buiten de stad te gaan wonen, een beetje natuur, wat minder gevaar.

Dat had je gedacht!

Maar het is een soort instinct. De meesten kopen een rijtjes-huis met een piepklein tuintje en heel veel burens, die ook kinderen hebben en alles zien en horen omdat ze zo dicht op elkaar wonen. Mijn ouders huurden het gesloten tankstation.

Zal ik me nog een keer omdraaien? Nog één keer kijken? Een laatste keer?

Vooraan de winkel met de kassa's en rekken, die Roos vrij snel in een dierenverblijf omgetoverd had. Hier leefden de kippen en de konijnen en de katten, en ook het varken kreeg een hoekje met stro en een voedertrog, wat varkens altijd fijn vinden. Maar mijn varken was anders. Lulu had niet genoeg aan het contact met het kleinvee. Ze klampte zich aan mij vast en heeft tot op de dag van vandaag niet losgelaten. Waarom aan mij? Ik was de jongste en de kleinste. Extreem klein. Kleene Leene. Klein maar fijn. Klein en zwijn. Of zoiets.

Achter het platte tankstation het woonhuis met het grote erf ervoor, dat met de oude wasserij en de garage erbij werd wat het was: een binnenplaats vol plantenbakken en het zitje rond de barbecue, een lange schommel aan de oude linde en een berg zand die Roos en ik jarenlang deelden met de kippen.

In mijn kinderlijke fantasie was dit de plek waarnaar ik altijd terug zou kunnen komen. Natuurlijk wilde ik de wijde wereld in en in grote steden wonen, maar dan wel met de zekerheid dat mijn ouders, inmiddels grijs geworden, op een Hollywoodschommelbank voor het huis op mij zaten te wachten, op hun Leene, die vakantie had en thuiskwam om met hen over vroeger te praten. Ik dacht dat alles zou blijven zoals het was. Ik zou blind het huis in kunnen lopen zonder tegen een kast op te botsen of over schoenen te struikelen, want er zou nooit iets veranderen.

De trap op, in mijn kamer nog steeds de hoogslaper met aan het plafond de sterren die alles zelf konden (blijven plakken en licht geven), en het behang met plantenpatroon – varens en ander wild woekerend gebladerde dat mijn moeder verzameld, gedroogd en erop geplakt had. Het behang waar allemaal verhalen in zaten, omdat het er op geen twee plaatsen hetzelfde uitzag en

omdat de bladeren ogen of klauwen vormden, koningen of monsters werden, waar mijn vader elke avond beschermers voor de nacht van maakte.

Ik zou daar altijd lekker slapen en ook verder blind de weg naar de zolderkamer van Roos kunnen vinden. Via de krakende trap, door het luik naar haar knusse bed, dat altijd helemaal wit opgemaakt was en in het licht van de volle maan die door het schuine raampje viel zelfs nog witter was dan wit, zilver bijna. Hoe vaak hebben we daar niet, dicht tegen elkaar aan, naar de maan liggen kijken?

Meestal is de maan in een slecht humeur. Zijn ogen zitten scheef en zijn mond staat een beetje open, alsof hij schreeuwt of moppert. 'Wat doen jullie daar beneden? Waarom slapen jullie nog niet? Jullie moeten morgen naar school! En trouwens, gaap me niet zo aan, dat vind ik vervelend!' Op een keer kwam ik erachter waarom. Omdat hij niet zoals wij kan wegstijgen als iemand hem aanstaart. Hij kan geen teken geven door zijn ogen af te wenden en ze op de grond te richten, of uit het raam.

Lulu knort en duwt met haar snuit in mijn knieholte. Ze wil weg en ze heeft gelijk. Als je te lang achteromkijkt kom je niet vooruit – een zogenaamd wijze uitspraak van mijn vader. 'Zogenaamd' wijs, omdat 'achter' altijd met 'voor' te maken heeft. Omdat alles op alles voortbouwt, en als je de onderste stenen niet kent, als je niet weet of die wel houden, dan kun je ook geen stevig huis bouwen. Als je niet weet welke tree kraakt, kun je nooit in het zilveren bed van Roos terecht komen om naar de maan te kijken, of hij dat nu leuk vindt of niet.

Het tankstation was tot vandaag mijn thuis. Hier was alles hetzelfde en hier is alles veranderd. Op die dag zeven jaar geleden, toen ik het briefje vond.

Op de dag dat ik het briefje vond, was mijn vader zoals gewoonlijk de aanmaakblokjes voor de barbecue vergeten. Hij had het rooster net zorgvuldig met olie schoongemaakt en toen met een oude krant drooggewreven, toen het hem te binnen schoot.

‘Oooo!’ kreunde hij.

‘Ha, laat me raden, je bent de aanmaakblokjes vergeten!’ Ik zat op de schommel te grijnzen.

Mijn vader draaide zich om en hield zijn hoofd schuin. ‘Je bent hartstikke brutaal voor je leeftijd, maar je hebt gelijk.’

Ik was toen dertien. Geen idee hoe brutaal je dan mag zijn, of daar een tabel voor bestaat of zoiets, en eigenlijk was het ook niet mijn bedoeling om brutaal te doen, helemaal niet. Ik vond het juist fijn als mijn vader de aanmaakblokjes vergat, omdat hij dat altijd deed. Het was een soort ritueel, net zoiets als elke ochtend havermout eten, iets vertrouwds. En elke keer deed hij alsof hij nog nooit zo’n drama had meegemaakt.

Dat barbecueën hadden we trouwens die ochtend pas verzonnen, normaal barbecueën we niet in maart, veel te koud. Mama had het raam opengezet, de zon brandde al aan de hemel en er woei geen verfrissend koel briesje tussen de gordijnen door over de ontbijttafel. De warme lucht was gewoon voor het raam blijven hangen. Het was heel bijzonder.

‘Nieuwe maan. Toch vreemd.’ De astrogeoloog in mijn vader sloeg aan het piekeren.

‘Nu het zo warm is kunnen we misschien wel barbecueën als mijn ouders komen. Wat vind jij, Daniël?’ Mijn moeder was dol op barbecueën, want ze had een hekel aan koken en bij barbecueën hoefde je zelf niet zo veel te doen.

‘Shit, en nu? De barbecue moet eigenlijk heet zijn als ze komen.’ Papa krabde zich op het hoofd en keek toe hoe het varken heen en weer liep naast mijn schommel, die naar voren en naar achteren zwaaide omdat ik mijn benen strekte en boog. Mijn gewicht verplaatste. ‘Als je zo doorgaat krijgt dat beest een hartaanval, dan valt hij om, boem, en dan had slager Brandt hem beter kunnen slachten en lekkere varkenslapjes van hem kunnen maken. Waar is Tasha?’

Ik liet me uitschommelen en keek naar het varkentje, dat erbij ging zitten, terugkeek en geduldig wachtte tot ik eindelijk van die schommel zou komen om me helemaal te wijden aan zijn enorme behoefte om aangeraakt te worden (ik zei het al, aandachtsjunk, dat zat er toen al in).

‘Leene, ga je moeder eens zoeken. Het zijn tenslotte háár charmante ouders die ons vandaag bezighouden!’

Mijn vader kon de ouders van mijn moeder maar heel even om zich heen hebben. Hij had een hekel aan oma’s zelfbewustzijn.

‘Zelfbewustzijn noem je dat?’ Elke keer ontstond er na afloop een discussie. ‘Regelrechte tirannie kun je beter zeggen. Die arme Frans, zijn leven lang onder het juk van die regeltante!’

‘Die arme Frans heeft er zelf voor gekozen, hij houdt

van haar, er zit iets heel anders achter... Oké, je hebt gelijk, het is vermoeiend.'

Oma en opa. Zij was luidruchtig en hij was stil. Zij zei wat er ging gebeuren en hij volgde haar. Zo was ze het gewend en zo deed ze het met iedereen.

Ik sprong van de schommel en floot zachtjes tussen mijn tanden, wat ik net zo goed had kunnen laten, Varkentje was toch wel meegekomen. 'Kom op, we gaan mama halen, zoek, Varkentje, zoek!'

Ik vond oma en opa aardig en was blij als ze bij ons op bezoek kwamen. Dan was het een drukte van belang, oma vertelde verhalen over vroeger, toen mama nog klein was, en al waren het altijd dezelfde verhalen, ik hoorde ze graag, ook omdat oma er steeds iets nieuws bij verzon en mama dan met haar ogen rolde. Als opa aan het woord kwam – en dat was bijna altijd alleen als oma op de wc zat – vertelde hij over hun wijngaard, waar ze sinds hun pensioen woonden, over de toestand van de druiven, problemen met ongedierte of een nieuw procedé voor ecologisch verantwoorde wijn.

Op weg naar de wasserij liep ik onopvallend onder de statafel door. Vol verlangen wachtte ik op de dag dat ik mijn hoofd zou stoten en eindelijk gegroeid zou blijken te zijn. Dit was niet die dag.

De vouwdeur van de oude wasserij zat dicht. Mama had de ruimte tot waskeuken gebombardeerd – 'wat moet je anders met een wasserij?' – en bracht er heel veel tijd door. Wassen was een van haar grote hobby's. In de loop van de jaren had ze er haar hoogstpersoonlijke wetenschap van gemaakt:

Was sorteren, wasmiddel kiezen, alle mogelijke vlek-

kenverwijderaars erop loslaten – op een lange tafel stond een hele batterij opgesteld, als soldaten van een streng leger, altijd klaar om de strijd aan te gaan en te winnen.

Dan de temperatuur kiezen, met voorwas en wasverzachter, en zo ja, welke, inweken of kort centrifugeren, in de wasmachine of liever in de centrifuge enzovoort. Wachten. Wachten. Wachten.

Dan de was eruit en ophangen. Aan de lijn of het droogrek, buiten of binnen, met wasknijpers of gewoon zo, wat is het beste tegen kreukels? Wachten, wachten, wachten.

Dan strijken, droog, met stoom, vooruit of achteruit...!

Maar de deur zat dicht, dus mocht ik ervan uitgaan dat mijn moeder vandaag, kort voor de komst van haar ouders, niet in het wasproces verstrikt was geraakt.

Het rolluik van de garage zat ook dicht. Hier werden vroeger auto's gerepareerd en de smeerbrug deed het nog super deluxe, zodat mama haar stoffen en viltwerkjes eraan kon ophangen en wij ons eigen wereldje hadden, waar niemand bij ons kon komen. Je nam gewoon de afstandsbediening mee, ging op de brug zitten en drukte op het knopje voor omhoog. Dan kregen ze je zo een-twee-drie niet naar beneden. Ons eigen smeerbrugwereldje! Een kastje met glazen, een paar kussens, onze lievelingsboeken en de bel om bij mama een nieuwe voorraad koekjes te bestellen. Dan zaten we daar onder het dak van de garage, wij konden niet naar beneden en niemand kon omhoog, in ons onaantastbare wereldje, onze minuscule kosmos, waarin wij, nog kleiner, prinsessen eerste klasse werden en met hoge piepstemmetjes deftig deden. Of als onkreukbare ridders met lange stokken de burcht verdedigden, terwijl mama bladpatronen op stoffen drukte of

van vilt ringetjes maakte. En als we iets te bepraten hadden, iets wat niemand mocht weten misschien, dan verstopten we ons hier. Als we de deur openlieten, was alleen de maan onze getuige.

Maar hij zat dicht en mama was er niet.

‘Dan zal ze wel in huis zijn. Wat denk jij, Varkentje?’

Het varken knorde, alsof het echt iets terug wilde zeggen, en precies op dat moment scheurde oma in het oude Volkswagenbusje het erf op. Met piepende banden, zodat het grind om je oren vloog. Ze toeterde, zwaaide uit het raampje en schreeuwde om boven haar eigen lawaai uit te komen: ‘Joehoe!’

Opa zat kaarsrecht naast haar te glimlachen.

Mijn vader wachtte nog even rustig bij zijn barbecue, waarvoor hij geen aanmaakblokjes had, alsof hij zich concentreerde, zich inwendig voorbereidde op een vermoeiende middag, meditatie, toen toverde hij zijn scheve grijns op zijn gezicht (zijn grijns is altijd scheef, ook nu nog, na die toestand met het briefje en alles wat erop volgde) en stapte op de gasten af.

‘Frans! Louise! Zijn jullie er al. Goeie hemel, ik heb geen idee waar Natascha uithangt!’

Hij had het nog niet gezegd of daar stond ze. Alsof iemand haar zo het erf op gestraald had, met een enorme bos zelf geplukte bloemen in haar armen. ‘Hé, ik moest toch voor de tafelversiering zorgen! Mama, knuffel, kom hier, goede reis gehad?’

‘O, hou op, al die boerenpummels en bejaarden, met 80 over de linkerbaan en geen benul van een achteruitkijkspiegel! Leene, mijn kleene, waar ben je, laat me je bekijken!’